

Előfizetési árak:
helyben, vagy postán külföldre:
Égész évre . . . 10 frt — kr.
Félévre . . . 5 — —
Negyedévre . . . 2 — 50 —
Egy hónapra . . . 1 — —
Egyes szám 4 kr.

A lap szellemi részét illető minden közlemény a szerkesztőségbe (Főter 1828. sz.) bérmentve küldendő.

Előfizetési helyben:
Telegráf K. Lajos könyvtárkönyvesében és a kiadóhivatalban. (Főter 1828. sz. alatt.)

DEBRECZEN

A DEBRECZENI ÉS VIDÉKI FÜGGETLENSÉGI PÁRT KÖZLÖNYE.

MEGJELEN NAPONKINT PÉNTEK ÉS VASARNAP KIVÉTELELVEL.

Hirdetési díj:

Négy hasábos petit sorozat 5 kr. Nagyobb terjedelmű a többesbűri hirdetések alkalmával jutányos áron vétetnek fel. Bélyegdíj minden külön bejelölésért 30 kr.

Hirdetést vagy reklámot magában foglaló újsághoz 50 kr.

Nyitási költségek minden petit sorozat 50 krajczár.

Hirdetések fölöttétek a szerkesztőségben és kiadóhivatalban. Főter 1828. sz. alatt.)

Kéziratok nem adóznak vissza.

Az arany valuta.

A magyar embernek nem kenyeré a fináncztudomány. Nincsen talán sem az elméleti ismereteknek, sem a praktikus életműködéseknek egyetlenegy olyan tere sem, amelyen a magyar embernek olyan kevés jártékozottsága volna, mint a pénzügyi tudományokban.

Pedig valamennyi tudomány között ez vonatkozik leginkább mindennapi életünk egyik leglényegesebb szervére, a zsebre.

Nem is csoda ennél fogva, ha a magyar ember zsebe a jelen század folyamán, főleg pedig ennek közepe óta, egyre aggasztóbb mértékben kezdte mutatni a sorvadást, a sorsadást, a bajai már-már győgyíthatatlanságot tüntek föl.

E bajoknak egyebek közt egyik fő oka valutánk rendezetlensége volt.

Nincs a világon az a philoxeravész, mely Magyarországnak több kárt volna képes okozni, mint amennyit okoztak neki a pénzügyi katasztrófák, amelyekből ugyancsak bőven kijutott e század folyamán szegény hazánknak.

Hiszen még élnek közöttünk, akik átették a »devaluatio«-nak nevezett nagy államtönköt, melyet a francia háborúk után bekövetkezett pénzügyi kimerültség idézett elő s a mely a névleges érték egy ötödére szállította alá a tényleges értéket. Sok ezeken semlelték meg ezt a nagy vészt. Az élő ember azonban a maga ernyedetlen szorgalma által ki tudja pótolni bármekkora veszteségét is, de a holt tőkékből élő erkölcsi személyiségek, köztintzémények közül nagyon sokat megsemmisített, vagy legalább is nagyon meggyomorított az az áldástalan esemény.

Lassanként azonban kezdtek a gyógyulásnak biztató jelei mutatkozni országunk pénzügyi életében, de mielőtt javulás állhatott volna be, újból a véleltekig kimerítette hazánk pénzügyi erejét a reánk kényszerített — de a hozzá kötött ezernyi siralmas veszteség dacára is dicső emlékü 1848/9-iki szabadság-

harc, majd ennek letipratása után a »Kossuth-bankók«-nak a hatalom szava által »értéktelen«-né való nyilvánítása. Daczára, hogy az akkori abszolút kormány minden erejét megfeszítve igyekezett ezeket a bankjegyeket megsemmisíteni, még ma is sok-sok ezer forint arany az az elveszett érték, melyet a nagy idők drága emléke gyanánt őriz és rejteget a nemzeti kegyelet.

A szabadságharc leveretése után következett szomorú korszakban nyakunkba varrta osztrák mostohánk az ellenünk folytatott iróháborúk költségeit is és a felszaporodott függő államadóság egyharmadrészt a 67-iki kiegyezéskor a körülmények kényszerítő hatalma előtt meghódolt törvényhozás a nemzet nevében magára vállalta.

Ily körülmények következtében pénzügyi helyzetünk alapjai nagyon meginogtak. A külföld, amelyel az ipar és kereskedelem révén ezerszeres összeköttetésben állunk, elvesztette államunk fizető-képessége iránt való bizalmát és sem államjegyeinket, sem a jegy kibocsátására felhatalmazott osztrák-magyar bank jegyeit nem fogadta el közpénzbeli fizetésül, hanem abból a napi piac szeszélye szerint ingadozó aranyárkelet-pótlékot, vagyis az u. n. agiót mindig leszámitotta. Így történt meg, hogy pl. a latin államok pénzegységül szolgáló frank, mely a mi pénzünk szerint 40 arany krajczár volna csak, a mi pénzünk értékének csökkenése folytán 48 kr-ra nőtt, míg viszont a latin államokban, ahol a mi pénzünk 2 és fél frankot képviselne, nem érték el csak 2 frank értékben a mi forintunkat!

A külföld ezen méltatlannak látszó eljárása azonban jogosnak tűnik föl előttünk, ha megdöglünk, hogy azokban az államokban a valuta teljesen rendezve volt s van s a kibocsátott állam-, vagy bankjegyek teljes értékükig bírnak ércfedezettel.

Nálunk azonban e jegy kibocsátás nem birt ilyen realis basissal. Volt idő, midőn ércalapunk a forgalomban levő

jegyek értékének felét sem képviselte s ha valami nagy pénzügyi katasztrófa rázkódtatta volna meg az európai pénzügyi piacot, hazánkban az állami tönköt nem lettünk volna képesek kikerülni.

Néhány év óta azonban kedvezőbb irányban kezd haladni hazánk pénzügyi fejlődése.

Pénzügyminiszterünknek — habár a nemzet tulságos megterhelésével — sikerült helyreállítani országunk háztartásában az egyensúlyt. A deficit izesztő réme eltűnt, sőt az utóbbi évek eredménye tekintélyes fölösleget is mutat föl.

Pénzügyi helyzetünknek ez az örömdetes föllendülése hozta dr. Wekerle Sándor miniszterelnök s pénzügyminiszter a valutarendezés üdvös gondolatára, amelynek megvalósulása előtt számbavehető akadály már nincs is.

E tekintetben az előkészítő munkálatok már annyira haladtak, hogy a valuta rendezése, illetve tárgyalása már legközelebb a képviselőházban napirendre kerül s ezáltal nemzeti méltóságunkat oly sokszor megalázó pénzügyi nyomorúságunknak — Isten segítségével — elvégre is vége szakad s a »papiruralom« helyébe az igazi érték, a csengő arany, a pengő pénz lép.

Arany valuta, jöjjön el mielőbb a te országod. Nagy örömmel várunk!

„Összeveszték a császárral.“

Az igazság egyuttal népbuittók. Ezt az igazságot bizonyította be ismét az oláh propaganda. Az igazság máskor se válogatott az eszközt, hogy az oláh népben a nemzetiségi mozgalom i ant az érület s a magyarok ellen a gyűlölet fölszítassék. De a mit most a memorandum-per megmagyarazására a népnek föltalálnak, az felülmul mindent.

Ime elhiteik a jámbor oláh paraszttal, hogy Lukácsit és társait most azért fogják becsukni: mert összeveszték a császárral, kitől 1848-ban adott szava beváltását követelték. Az adott szó története pedig — szerintnk — ez:

1848-ban a császár jutalmat ígért a vitéz oláh népnek, ha a magyarok ellen dicsőségesen harcol. A császár dokumentumot adott akkor az oláhoknak, a melyben örök időkre

Az első levél*)

(Kapta: E. Kovács Gyula tizenhét éves korában Debreczenben.)

Augusztusi gyönyörű éjszaka. A hold besüt. Az óra egyet üt. Mikor azt hiszem, hogy szüleim az oldal szobában már mély álomba merültek: a »nagy-szobá«-ban, hol engem kényeztetésből egyedül hálattak, ágyamból lassan kikelek, mindenek előtt fejembe nyomom a kalapom, vigyázva balkaromra akasztom az apám rótszínű vadmacskabőr nagy dohány-zacsokját, ujjamra fűzöm rigorózumra kapott kedves czugos cipőmet, szivemre szoritom egyetlen öltözetemet, melynek egyik zsebébe már tegnap este elrejték egy tiz pengőkrájczáros »Strupli«-bankót, az anyám »husra-«-való kaszacsakjából, jobb kezembe fogom apamnak előre fejem mellé készített kedvenz fényesre csiszolt tövises botját (öntudatlan czélzással jövő pályámra) — lábujjhegyem, meztláb, visszafojtott lélegzettel kirigizem az ajtót, kihúzodom halkán, s a csak verőcével kívülről zárt pitvar küszöbe előtt keresztben elnyult, édesden alvó szolgálón óvatosan átlépve, szerencsésen kijutok a holdsugárban ragyogó udvarra.

Megsimogattam a rám, kérdő tekintettel bámuló komondort s — neki a kapunak, neki a jobbra kanyarodó homokos utcának, mely a szőlőkbe és az óhajtott debreczeni utra vezet.

— Megyek.
Alig érek ki a kapun, mögöttem, sajnálkozásból-e? unalmából-e? vagy csak ásitásképen: öblösen elvakkintja magát az otthagyt komondor, meghallja ezt a »rektor urék« két kisebb tarkája, ezek kattogásait meg a közel szomszédokéi és így tovább és támad hamarosan oly általános és egyetemes ugatás a helység kutyái közt, hogy pillanatra

*) Törzskönyvben késett.

megengedte neki a dohánytermelést, a pálinkafőzést díjlanul s hogy fele adót fizessenek, mint a magyarok. Ezt az okmányt annak idejében a balazsfalvi érsek kapta kézhez s ő őrizte az érseki palotában. Jó dolguk is volt az oláhoknak mindaddig, a míg csak a magyarokkal cimboráló Vancsa János püspök el nem árulta az oláh szabadságot. Mikor ugyanis a volt érsek meghalt, Vancsa fölment a magyar királyhoz s megígérte, hogy ha ő lesz az érsek, az oláhok kiváltságairól szóló levelét megsemmisíti. Ez áron csakugyan meg is kapta az érsekséget. A dokumentumot azonban nem semmisítette meg, hanem egy kivájt kőköcskaba rejtve elásta Balazsfalván a Küküllő mentén levő térségen a melyet az oláhok most Szabadságtereknek hívnak. Attól fogva vége lett az oláhok szabadságának. Lukácsiu, Ratu és a többi mártir most visszaakarták azt szerezni, de a császár nemcsak hogy nem akart többé visszaemlékezni az adománylevelére, hanem még ki is szolgáltatta a hősöket a magyarok kegyetlenségének.

Az elbolondított parasztság most folyvást abban bizik, hogy az a fontos okmány majd előkerül, mert a közhit szerint Vancsa titkárja annak idejében kileste, hogy az érsek körülből mely tájon ásta el az oláhok szabadságát. Ha majd meglez a dokumentum, akkor majd tudni fogja a román nép, hogy mit kell csinálni. A parasztság folyvást imádkozik, hogy napfenyre kerüljön az irat. Akárhányszor északa idején gyűl össze a templomokba, a hol előbb imádkozik, aztán meghallgatja a pópák tanítását, a melytől idestova meg ez a tunya s tulajdonképpen jámbor nép is úgy megvadul hogy mesterség lesz vele birni.

Az új kormány.

Az új kabinet a földmivelési tárca kivételével megalakult. A király alá írta azoknak a minisztereknek a kinevezését, a kiknek névsorát tegnap tudattuk. Hármán maradtak ki a sorból: Csáky Albin, Tisza Lajos és Bethlen Andras grófok, a kik közül Csáky az, kit a legnagyobb sajnálattal lát távozni minden szabadelvű ember azért, mert egy oly bator, mint következetes, felvilágosodott vezérharczosa volt a szabadelvű egyházpolitikának. Ezt a sajnálkozást a különböző körökben csak az ellensúlyozza, hogy utódja, báró Eötvös Loránd, a kiben egy szakavatott, nagy tudomány és a népszerűség feltételeivel rendelkező, rokonszenves személyiséget nyer a kormány, ugyanabban a szellemben folytatja a vallásügyi és közoktatási kormányt; most is első dolga az volt, hogy Csáky Albin gróffal értekeztek. A mi pedig a közoktatásügyet illeti, azt tud-

lehetetlen volt egyébnek tartanom e concertet, mint egy titkos kutyáösszeesküvésnek, melylyel vakmerő szökésemet akarja barátságos földi indulattal meghiusítani az előrelátó kutyasereg.

— Minden vérem szivembe futott.

Egy perczre legyökereztem . . . De már a máikban, mint a megriadt vad — nem lopózva, nem figyelve többé — azokkal a tizenhétéves fiatal lábszárakkal neki iramodtam és meg se álltam a nagy szőlőkert bozotos, széles árkaig.

Ez az szerencsém, hogy a kutyák ugató seregéből egyetlen egy se jött ki az utcára, mert a mint futok, ösztönszerűleg menthetetlenül lefogtak.

Alig birtam lélegzetet venni. De csakhamar kifuttam magam. Soha se láttam csilagosabbnak az eget, fényesebbnek a holdat, csöndesebbnek az éjt.

Felöltöztem — s benyelt az erdő.
Esté kilencz órákor már ott pihogtam Debreczenben, a szent annai sétatér akác-bokorral takart, elhagyott, vastag tölgyfa padján.

Előleges megbeszélés szerint a színház fiatal garderobe szabója adott szállást. Egy órai üdögélés után fölkerestem a színháznál.

Másnap kimentem egy kicsit az utcára; de egy előmbé vetődött, félig meddig ismerős papi ábrázatról eszembe ötlött, hogy superintendentialis gyűlés van. Havas István sógorom vitkai lelkész, Segesváry Mihály nagybátyám, Kántor János esperes okvetlen benn vannak. A diligentiának vége, vakatióban mit keresek én Debreczenben? Ha meglátnak elfognak és erőszakkal hazavisznek.

Visszaszönpolyogtam hát kaliczkaszerű,

A „DEBRECZEN“ TARCZAJA.

Ónámítás.

Egy rossz lóra rábotlottam,
S hogy Pegáz ő, rája fogtam;
S most lovaglok szörnyen rajta,
Tűznek-viznek neki hajtva.

Rajta, hajrá, ugrom-berken,
Gazos pusztán, rózsás kerten;
Már a mint ezt tartja kedvünk,
A hogy mozog a vér bennünk!

Fölfelé csak, föl, a mennybe!
S le megint a földi szennybe;
Bírbatlanra vágni, vágni,
S a már birtat vissza fájni.

Tetszik nekünk ez, kettőnknek;
S tán másnak is egykettőnknek:
Van, ki nézi a hogy hajtunk,
S az is, a ki röhög rajtunk.

C ak az én kis feleségem,
Csak ő nem hisz soha nekem,
Sem nekem, sem a lovamnak. . .
Hej, nem lesz jó vége annak!

Szállj le, apja, édes apja,
Rászéd egyszer a bitangja,
Levet a uagy hajrá-közbe,
S nem tudom, hogy ki széd össze!

Mit tegyek?

Mit tegyek a te neveddel,
Hogy örökké fenn maradjon?
El nem muló csodás fénynyel
Messze, keső kiragyogjon.

A szivemre irnám én fel:
Muló léte vagyon annak,
Hogyha egyszer porlani kezd,
Emléked is vele hamvad.

Dalra biznám, ej, mit a dal!
Nincs remény már a dalokban,
Lám, hogy elha!, elenyészik,
Alig hogy kishajtottam.

Istent kérem, adja neved!
Valamelyik angyalának.
Hogy te légy, kit ez angyalban
Az emberek elimádnak!

Az volt osak a . . .

Az volt csak a nagy siralom
Mikor mentél én angyalom!
Mind a hármán közre vevénk,
Csókolgatánk, szeretgeténk.

Én hosszan, hosszan néztelek,
Úgy mondtam, hogy: isten veled!
Azaz, ezt csak úgy gondoltam,
Egy szót, egy szót nem ejte szám.

Mellettünk a nagyobb gyerek
Ölelte térded, kezdeted,
Hozzad simulva sírva sirt,
Sajnált a hogy! kis szive birt.

Lenn pedig ott kettőnk között
— El nem eresztve köntösöd! —
A kicsi hajtá szüntelen:
— Majd szép babát hozz ám nekem!

Igmándi Miklós.

duk, hogy Eötvös Lőránd báró a nagyszabású eszmék embere, mint azt a főrendiházban mondott beszéde igazolja.

A földmívelési miniszteri tárca nem lesz akadály annak, hogy a kormány már ma bemutatkozzék a törvényhozás két házában.

Az államtitkárok nagy része is megmarad: csupán a belügyminiszteriumban és a kultuszminiszteriumban lesz változás, mert Miklós Ödön minden valószínűség szerint megmarad a földmívelési miniszteriumban. Gróf Andrassy Gyula, az új miniszter is kilépvén a belügyminiszteriumból, ott most két államtitkára lesz szükség, kik közül az egyiket a képviselőházból szemelik ki. Berzeviczy Albert sem marad meg, a miábról is következtethető, hogy mihielyt a miniszterium lemondott és gr. Csáky Albin kijelentette, hogy többé nem vállal tisztséget, Berzeviczy volt az első az államtitkárok közül, a ki beadta lemondását. Perczel Dezső, mint hírlík, belügyi államtitkárnak neveznek ki, akkor Berzeviczyt a ház elnökének jelöli a szabadalvú párt.

Hir szerint, a kultuszminiszterium elnöki osztályának vezetője, Szűry Denes min. tanácsos is lemondott.

A fővárosban tegnap már nyugodt volt a hangulat, egy politikai körökben, mint a nagy közönségben, mely a múlt héten oly izgatottan várta a válsághíreket. Nem kedvező természetesen azon köröknek hangulata, melyek a válság kibontakozása helyett a liberális egyházpolitikai eszmék eljöttét remélték.

Ó felsége tegnapelőtt ismét hosszas kihallgatáson fogadta Wekerle Sándor miniszterelnököt, ki a koronának az új miniszterek névsorát terjesztette elő. Ebből a névsorból még hiányzik a földmívelésügyi miniszter. A földmívelési tárcaza jelölve vannak: Apponyi Sándor, Bathány Lajos és Széchenyi Sándor grófok, de megállapodás csak néhány nap múlva várható. A király jóváhagyta az új miniszteri listát s a földmívelésügyi miniszterium ideiglenes vezetésével pedig báró Fejerváry Géza honvédelmi minisztert bízta meg.

Az új miniszterium névsora tehát következő:

Elnökség és pénzügy: Wekerle Sándor.
Belügy: Hieronymi Károly.
Ó felsége személye körüli miniszter: gr. Andrassy Gyula.
Igazságügy: Szilágyi Dezső.
Kereskedelem: Lukács Bela.
Vallás- és közoktatás: br. Eötvös Lőránd.
Honvédelem: br. Fejerváry Géza.
Horvát miniszter: Josipovich Imre.

Az új miniszterek esküvételét tegnap délután 11 órakor volt. A kabinet többi tagjainak, kiket állásukban ó felsége az új Wekerle-kormányban is megerősített, nem kellett újra eskü tenniük. A miniszterek tegnapelőtt este kaptak kézhez kinevezésüket.

Az új kabinet ma, kedden, fog az országgyűlés két házának bemutatkozni, még pedig a képviselőházban délután 10 órakor, a főrendiházban délután 2 órakor tartandó ülésen.

Az új miniszterium tagjai mind együtt voltak a szabadalvú körben, a hol általános örömmel fogadták őket. A kik fenn voltak a pártkör helyiségekben, azok siettek gratulálni a minisztereknek, főleg pedig az újaknak. Először jött a politikai életben is egészen új báró Eötvös Lőránd, kit számos tisztelője és ismerőse azonnal körül fogott. Gróf Csáky Albin szintén ott volt a szabadalvú körben, s egyúttal elbucszott barátaitól és harcos társaitól, fentart-

ván továbbra is a szellemi fegyverbarátságot, melynek a jövő politikai életben nem lesz csupán címviselője, — mert ha megszűnt is miniszter lenni, a számára nyitva álló nagy téren folytatni fogja a liberális haladás harczát.

Gróf Csáky Albin hosszasan értekezett utódjával, a kiról mindenki tudja, hogy mint tudós tanár és nagynevű atyja elvéinek hű követője, eddig is ugyanennek a szabadalvú politikának volt híve, jellehet az aktív politikában nem vett részt. Kinevezése szétosztalta azt a legendát is, mintha atyjának megígérte volna, hogy távol marad mindig a politikától s azért nem lép be soha a kormányba. Ez csak mese volt. Gróf Csáky Albinól bucsúza, az összes jelenlevők kifejezték sajnálatukat, hogy őt elvesztették. Később megjelent gróf Andrassy Gyula is a körben, s régi barátai szerencsekívánatokkal fogadták.

A nemzeti párt legelőszóvalabb a megoldással, mert már abban a hitben élt az utóbbi napokban, hogy nem sikerül megoldani a kormányválságot és a király kénytelen lesz belemenni olyan kabinet-alakításba, melyben Apponyi Albert grófra is reflektáltak volna. Nem volt ugyan semmi plauzibilis ok erre a hitre, de megvolt a párt kebelében; azonban ez az ábránd szombaton teljesen megsemmisült. Ez az oka, hogy az új miniszteriumot a párt keményen meg akarja támadni.

A függetlenségi és 48-as párt, valamint az orsz. függetlenségi párt a kormányynyal szemben elvi álláspontja helyekednek, vagyis leszámítva a függetlenségi és 48-as párt ama töredékét, mely a szabadalvú reform ellen esküdt, a liberális egyházpolitikai javaslatokat támogatják.

Országos kiállítás.

(Iparosok figyelmébe)

Az iparos-tanonczok, segédek és munkások készítményeiből rendezendő időleges kiállítás programja.

1. Ezen időleges kiállítás célja: az iparos-tanonczok, segédek és munkásoknak alkalmat nyújtani arra, hogy az ezredés kiállítására szorgalmuk és ügyességük eredményét bemutathassák és hogy további fejlődésükre nézve a kiállítás által ösztönözzenek.

2. E célra való tekintettel a kiállítási kerületi- és helyi bizottságok, a kereskedelmi és iparkamarák, az ipartestületek és társulatok felkérést fognak, hogy az ipari segédszemélyzetet ez időleges kiállításra való részvételre buzdítsák, illetőleg, hogy a munkaadókat személyzetük részvételének előmozdítására ösztönözzék.

3. A kiállítás 1896-ik évi július hó 15-én nyílik meg és augusztus 15-dik napjáig tart.

4. A kiállításban részt vehet minden a bel- és külföldön tartózkodó magyarországi iparos-tanoncz, segéd és munkás.

5. A kiállítás tárgyait képezik: a jelenkori főcsoportnak VIII/b. (vas- és fémpár) IX (gépipar, műszerek, tudományos eszközök.) X. (közlekedés, hajózás, tengerészet), XI. (építési ipar.) XII. (faipar, bútorigar, dekoratív ipar), XIII. (anyag- és üvegipar), XIV. (törp. ipar, fonó- és szövés ipar, ruházati ipar), XV. [papiripar, sokszorosító ipar], XVI. [arany-, ezüst-, diszmutáruk, apróárak] XVIII. [vegé-

szeti ipar.] XIX. [élelmi szerek, mint ipartestületek] csoportjába tartozó készítmények, mintak vagy rajzok, ha

a, az illető tanoncz, segéd- vagy munkás szakmájába tartoznak, és

b, lényeges alkatrészekben a kiállító által önállóan állítottak elő.

6. A csoportba tartozó tárgyak elkészítését az illető kerületi bizottság a helyi bizottságok útján, esetleg e célra felkérendő megbízottak által a kiállító munkaadójával együttesen ellenőrzi.

Az ellenőrzés gyakorolhatása szempontjából már a bejelentés eszközölése alkalmával megnevezendő a műhely, a melyben a bejelentett tárgy elkészített fog.

7. A bejelentés az A) minta szerinti bejelentési iven történik.

A bejelentési iven két egyenlő példányban állítandó ki és terjesztendő azon kerületi vagy helyi bizottság elé, melynek területén az illető bejelentő tartózkodik.

A külföldön tartózkodó magyar tanonczok, segédek vagy munkások bejelentési iven a kiállítás igazgatóságának küldendő meg.

A bejelentés határideje 1896. január hó 31-én jár le.

Későbbi bejelentések elfogadása iránt különös figyelmet érdemlő esetekben az előbírálat eszközölésére hivatott bizottság a kiállítási igazgatósággal egyetértőleg határoz.

8. Az előbírálatot azon csoport-bizottságok csoportbiztosai gyakorolják, a melyekhez a csoportbeosztási program szerint az illető tárgy tartozik.

Ugyanazok hivatása a beérkező bejelentési ivenek felülvizsgálói és a bejelentés elvagy el nem fogadása felett határozni.

A mennyiben az elfogadott bejelentés alapján az előírt időben beküldött kiállítási tárgy az előbírálat bizottság által visszautasítatik, a visszaküldés költségeit a kiállító alap fedezi.

A visszautasításnak akkor van helye, ha a bejelentett, illetve beküldött tárgy a munkakiállítás fenjelőlt céljának nem felel meg, vagy annak kivétele oly hiányos, hogy kiállításra nem alkalmas.

9. A bejelentett és a kiállításra elfogadott tárgyak 1896. évi július hó 1-ig bérmentve küldendő be az igazgatósághoz.

A csomagolásra és szállításra nézve az általános szállítási szabályok irányadók.

Az ott foglaltakon kívül a tárgy beszállításával egyidejűleg, illetve a tárggyal együtt az A) minta szerint kiállítandó bizonylat küldendő be, melylyel a munkaadó vagy gyári vezetés igazolja, hogy a kiállító nála alkalmazva van, a beküldött tárgyat lényeges alkatrészeiben önállóan készítette, mennyi időt fordított a tárgy elkészítésére és miféle segédeszközök állottak rendelkezésére.

Ezen bizonylat az illető ipartestület, illetve azon helyeken, a hol ipartestület nem létezik, az iparhatóság által igazolandó.

Külföldön lakó tanonczok, segédek vagy munkások számára e bizonylatot — ott hol magyar egyletek léteznek — ezek ellenjegyzik, ilyenek nem létében pedig a munkaadó igazolása elegendő.

A tárgyak díjmentes visszazállításáról az igazgatóság gondoskodik.

10. A kiállítási tárgyak elhelyezéséről és elrendezéséről, a szükséges asztalokról, állványokról stb. a kiállítási igazgatóság gondoskodik, mely a tárgyak felügyeletét, biztosítását stb. a kiállítási alap terhére eszközöli.

Terdiját az e csoportba tartozó kiállító

Má-odik „Pál fordulása” népsziműben „Pali” a címzerep. Harmadik Jókai Mór „Könyves Kálmán”-jában „Almos, Ráma hercege.” Ennek játéka épen az nap varakozott reám, melyen a postás e levelet hozta.

Szerencsémre nem velem találkozott először, hanem az én fiatal garderoze-szabóm, barátom és protektorommal.

Ez jött be az öltözőbe hozzám, a negyedik felvonás végén, kezében tartva a levelet.

— Ne haragudj, hogy csak most adom át. Láttam, hogy fekete pecsét van rajta Gondoltam, bizonyosan szüleidtől való s olyas valami van benne, a mi szerepedben megzavar Most már nincs hatra semmi beszéded, csak egy jelenésed néman, mikor vakon visznek be. Most már elolvashatód — vakon. Nesze.

Es én — elolvastam — valóban — az igazgatóságtól majdnem vakon... És csakugyan fekete pecséttel volt lepecsételve.

Almos hercegnek, mint tudva van, kiszurják szemét.

Ezért bekötött szemmel vezetik be Kálmán trónja elé. A fehér kendő oda volt készítve, összehajtogatva, előlme az asztalra.

Mikor a levelet átfutottam, szorúni kezdett a szívem, dagadni a mellem, meledelni a szemem...

Felkaptam az összehajtott kendőt s ráborítottam a szememre.

— Kösd meg csak pajtás! Fordulok a fának. Nem akarom, hogy ezek itt lássák, hogy sírok.

Hamarosan indultam is fölfelé, a színre.

nem fizetnek. E kiállítás elrendezése úgy fog eszközöltetni, hogy az iparos tanonczok tárgyai a segédek és munkások tárgyaitól elkülönítve legyenek feltüntetve.

A tárgyak elárúsítása, a kiállító kívánságára, a kiállítási igazgatóság által díjmentesen történik.

11. A iparos tanonczok, segédek és munkások által kiállított tárgyak elbírálására külön bírálat bizottság szerveztetik, mely a kiállító számához képest — az elnökön kívül legalább 12 — és legfeljebb 24 — tagból áll.

A bírálat bizottság tagjai az illető csoport-bizottságok által a kiállítóok szamarányában választandók. Az elnököt a kiállítási országos bizottság elnöke nevezi ki.

A kiállítás igazgatója hivatalból tagja a bírálat bizottságának.

12. A díjazás háromféle:

1. Aranyéremmel jutalommal kapcsolatos elismerő oklevél;

2. ezüstéremmel jutalommal kapcsolatos elismerő oklevél;

3. elismerő oklevél.

Az elismerő oklevelek a jutalom odaítélésének rövid indoklását tartalmazzák.

A pénzügyi jutalmak mennyiségét és az egyenként megítélhető összegek magasságát a bírálat bizottság előterjesztésére a kiállítási országos bizottság elnöke állapítja meg.

13. A jutalmazásban nem részesül az csoportbeli kiállító az ezredés országos kiállításán való részvételük emlékére emlékműnyernek.

14. Minden kiállító vagy helyettese alvétel magát úgy ezen, valamint minden egyéb a kiállítási országos bizottság, vagy a kiállítási igazgatóság által megállapított szabályoknak.

Lukács Bela. s. k.

kereskedelmügyi m. kir. miniszter.

Határidő-naptár.

Találkozó szerdán és szombaton d. u. a Günczy egyenlet Otthonában.

Munka-tanítás a kézügyesítő egyesület iskolai műhelyében, szerdán és szombaton d. u. 3-5 óráig.

Jún. 16. A kereskedő ifjak júniális a nagyerdői vidámban.

Jún. 16. A Zion-egylet táncvigalma a Margit-fürdőben.

Jún. 17. A debreczeni zenede közgyűlése d. e. fel 10 ó.

Jún. 17. A debreczeni kerületi betegsegélyező pénztár közgyűlése, a városháza nagy termében d. e. 10.

Jún. 20. Országos állatvásár a Hortobágyon.

Jún. 24. Lódíjazás a nagyerdőn.

Jún. 24. Az iparos-kör nyári táncvigalma a Margit-fürdőben.

Ujdonságok.

*Városi közgyűlés. Ma d. e. 11 órakor Debreczen sz. kir. város törvényhatósági bizottsága ismét rendkívüli közgyűlést tartott, melynek egyetlen tárgya volt a kir. itéleti tábla céljaira átengedett Széchenyi-utcai elemi iskola helyett hason czélra a kadas-utcai 1881 és 1882-ik sorszámú telkek megszerzése iránti intézkedések megtétele. Ezen intézkedések, illetőleg áthelyezések azért váltak szükségessé, miután a Széchenyi-utcai leányiskola már a jelen tanév végén feloszlatták a miatt, hogy a kir. tábla palotájának építését az igazságügyi-

Ó köve és suttogva vigasztalt s jött nyomomba fel.

Várady Kolonits Alfonza, a vidék legművelebb, legképzettebb művésznője játszotta a feleségemet: „Angol”-t. Már ott állt, várt reám.

Kézen fog, hogy szerepe szerint bevezessen Kálmán király elé. (Kálmán király a nemrég megboldogult derék Lángh Bódi volt)

— Mi lelte? — szól kis szünet után felém, hirtelen visszafordulva — maga reszket.

— Semmi — csak nagy a meleg. Bemegyünk Angol! átkozódik. Én hallgatók és állok.

Már ekkor nem bírta a fehér kendő föladó könyveimet mind beinni. Egyszer-egyszer végig csorran arczomom is.

Kijövünk, Angol! viszatart.

— Fiatal ember! — szólít meg csudálkozó szép hangján — Tudja meg, hogy Álmosnak nem szabad sírni.

Álmos herceg nem „henczeg”. Törhetlen állana a hóhér-bárd előtt is. Nem az imént mondta Kálmánnak?

— Engedelmet kérek — (a kendőt még mindig szegyelem levenni a szememről) — nem is Álmos sír, hanem én.

— Ön?! De hát mi lelte? mered rám és tartja kezemet a kezemet.

— Semmi — anyám — egy hirtelen fordultal kitépem magam — leszaladok a garderoze-szobába. Bzarkódom — levekzem sírva. Lakótársam vacsorára hív. Magam meglek hazafelé sírva — lefekszem és elaluszom sírva.

niszter sürgelése és az erre hozott gyűlés határozata következtében megkezdik, a régi „Korona” szaléte szomszédos leányiskola telkeutcai leányiskolát hasonlóképpen illetőleg a Széchenyi-ú. Kadas-utczán lakó tanköteles gyermekek városrésznél lehetőleg központjára emeltet a város az ev. ref. elemi lyezésére alakított vegyes bizottsáta értelemében. Az egyezség mártulajdonos özv. Balogh Istvánné re, meg a város megbízottai közöl és 1882. számú telkek eladására lyelek a kadas-utczai Miklós-utczá tól új utca vonalán fekszenek. telek megvétele 7800, az 1882. s. 6000 frtba kerül. Ingatlan vagyolevén szó, a mai közgyűlés elhatároja. **Jún. 20-án** d. e. 10 órakor rendkívüli közgyűlés tartatik, mely szerinti szavazás meg fog ejtetni telmében szükséges, hogy a bizottságot tő bsege (legalább 100 megzavazza az új telkek megyezert kívánatos, hogy a jun. hatandó rendkívüli közgyűlésen a gog minél nagyobb számmal jelenhegy e kérdésben meg egy új összehívása váljk szükségessé. vatal utasítatik, hogy a f. hó 20 közgyűlésre az építendő iskola költségvetését terjessze elő. Az a intézkedések megtételével a várzatik meg. Ezzel a közgyűlés, u viselőket is beleszámítva) alig jelen, tíz perc alatt véget ért. szünet után a közgyűlés jegyző telestíteték.

* Kiss Károly levél. Vilám gyorsan terjedt el órákban, hogy Kiss Károly, a derék, szorgalmas hivatalnok, elzete a város házaza kitűzött a Kiss Károly, ki 1878 óta tisztrosnak s ez idő óta végzi telkötelességet, mint közlekvárnyó sála-kerbe ment ki redés re. Visszafelé jövet betért csemege-szatósok üzletbe, hol megpihent. L melyről nem kelt többé fel. A vott orvos szivszéllhűdést konstans 74 éves volt, családos, leányát főiskolai tanár bírja felelőségül. T mely holnap délután lesz, megtekedések s képviselőleg a városrészt fog venni utána. A gyászézőlag a következő gyászjelentést szivvel tudatjuk Kiss Károly szab. kir. város lekvárnyokának reggel 5 órakor, élete 74-dik év hűdésben történt elhunytát. Felekvünk földi részei, a fűvészkeret számú házán tartandó ima utadélután 3 órakor a hatvan-ut fognak örök nyugalomra tétel 1894 június 12. Özevgye szül: leánya: Margit, férjével Fodor gyermekével. A temetést Fodor intézte rendezi.

* Meghívás az 1894. h. hó 20-ik napján szerdán déle a város háza nagy tanácsot városi bizottsági rendkívüli re. Tárgy:

1. A királyi itéleti tábla cédtett Széchenyi-utcai elemi iskola szálra a Kadas-utczai 188 sorszámú telkek megszerzése fe szavazás.

2. A mérnöki hivatal áll terv és költségvetés elbírálása.

* Alispáni jelentés. tott megyei közigazgatási bizojesztett alispáni jelentés szerin vagonbiztonság május hóban letén általában kielégítő volt, e május 25-én Molnár János-utca tesek betörés után 2350 frtot mig Kabán május 19-én ugyan tette-ek Rosenfeld Abraham tőle 60 frtot ellopak. A nyon esetben folyik. Tűz eset az el lentetett be, mindenik kisebb hasznos hazi-állatok egész általában megnyugtató bár Földes községek területén ptt fel a száj és köröm fajzár alá is helyeztetek.

* Hajduvármegye állapota. Az elmúlt hóban egészségi állapó, bár a -járva még mindég fenállottak, mégis pokhoz viszonyítva, javult. Betes számban fordultak elő s inkább folyának voltak. A differtisz bal 10 községben fordult elő, tegüléssel, kik közül 21 halt a jelleggel észleltettek továbbá nem is Álmos sír, hanem én.

— Ön?! De hát mi lelte? mered rám és tartja kezemet a kezemet.

— Semmi — anyám — egy hirtelen fordultal kitépem magam — leszaladok a garderoze-szobába. Bzarkódom — levekzem sírva. Lakótársam vacsorára hív. Magam meglek hazafelé sírva — lefekszem és elaluszom sírva.

* Az adózó vármegye május hóban a megye terüle egyenes adóban 79,825 frt 99-ségi díjban 278 frt 16 kr, bel 18,645 frt 54 kr, jogilletékben befolyt továbbá díjvédékben Dohányjvédékben az egész va

de szerencsére kertre nyíló szobáskámba, mely a szent-annai nagy fürdőtől körülbelül a hatodik telek hátsó részén lehetett.

Elkezdlek gondolkodni, hogy — mit is írjak hát most haza? Mert otthon nem hagytam utbaigazitóul egyebet, mint egy kis darab papírkát, melyre plajbászszal annyit írtam csak, hogy „Hollétemet minél előbb tudatom.”

Irtam tehát egy levelet anyámnak versben. Tőle tanultam e mesterséget, meg a hitet, hogy szépet nem is lehet másképen írni — csak versben.

Gondoltam: így közelebb férék a szívéhez. Kényebben és biztosabban kiengesztelem. Kérem, hogy beszélje rá apámat — hiszen mindig ő volt áldott közbenjáróm, hogy ne fáradjon utánam. Ugyis hiábavaló minden. Mondja meg neki, hogy csak úgy vihet haza, ha a szeker derekához lánczol; de a mint a lánczot rólam leveszi: tüstént elszököm megint.

Erre kaptam az első level-et: „Kedves Gyulam! Csak meg kellett hát érnem azon egyetlen örömvirágom hervadását is, melynek nyilasával oly rég bízattam magamat az élet kiellen, — nekem oly sok tövissel rakott — pusztáján.

Es ki volt hozzám oly kegyetlen, ki nem szánta ezen virágomat összepörni? Ki más, mint az én első szülőtem. Kinek életadásában küzködtem egykor a halállal, küzködtem azóta az élet bajaival.

Ó kóstoltatta meg velem a szülői örömt: de a szülői keserűséget is... Oh, Gyulam, Gyulam! Élsz és mégis kénytelen vagyok mindennap halottként síratni tégedet.

Igen, mert te meghaltál. — Te nem vagy többé a mindenkitől dicsért Kovács Gyula.

Meghalt benned minden jó érzés, minden szeretet szüleid és önmagad iránt.

Ki tudja jó érzéseid annyira elaltatott, hogy feledve mindent, a mi szent, oly utra tértél, melyről vajmi nehéz lesz a vissza-térés.

Te már egy gondolkodol: mit gondolok már én az anyámmal? Mit bánom én, ha megemészti is őt a bánat? Kedvesebb már nekem a vig cimborák társasága. Így gondolok. Mintha lelkedbe látnék. Legalább cselekedeteid ezekkel megegyeznek.

De fiam, vigyázz, hogy jókor ebredj föl ezen mostani márnódból. Nehogy kénytelen légy anyádat egy siratni majd, mint most ő téged.

Vigyázz! Van egy igazán itélő bíró felettünk, ki cselekedeteinkről számot kér.

Számon kéri tőled egykor a kisebb testvérektől előt anyát; mert ha neked már nincs is: ő nekiek még van szükségök életemre.

Isten térítsen a jó utra, melyről letévelyedtél!

Kívánja keseredett szívű anyád: Kereszturi Julianna m. k.

Mig ez az első levél „íródott” és Debreczenbe bekerült: három szerepet játszottam már a harminczad-utczai (most Bathány utca) Nánassy-féle színpadon.

Első volt (hogy „lámpa-fényhez szoktassanak” — mint mondák), „Hoplitán” a szerelmes és énekes szabólegénya, „Politikus címadián”-ban.

elrendezése úgy fog... tanoncok társ... tárgyaitól elkülö...

a kiállító kívánsá... által díjmentesen

tanoncok, segítők és... elbírálására... mely a ki... az elnökön ki... legfeljebb 24 — tag...

ajai az illető csoport... számárányában... kiállítási országos

a hivatalból tanja a... mefele: ...alommal kapcsolatos

alommal kapcsolatos... nek a jutalom oda... tartalmazzák.

menyiségét és az... zetek magasságát a... esere a kiállítási or... alapítja meg.

nem részesült e cso... ves országos kiáll... kére emlékekmányt

to vagy helyette-e... valamint minden... z országos bizottság... g által megállapított

hela, s. k. ... m. kir. minister.

naptár. ...ombaton d. u. a Gönczy

egyesítő egyesület isko... szombaton d. u. 3—5

aják júniusa a nagy... nézvizsgálma a Margit-

zenede közgyűlése D. ...kerületi betegsegélyző... za nagy termében. D.

szász a Hortobágyon. ...gyerdőn.

nyári táncvizsgálma a

agok. ...és Ma d. e. 11

város törvényható... n d k i v i ü l i k ö z -

ek egyetlen tárgya... zéjaira átengedett

kola helyett hason... 1 és 1882-ik sor-

irányi intézkedések... ekek, illetőleg áthe-

ességessé, miután a... át már a jelen tan-

mat, hogy a kir... az igazságügymi-

igasztalt s jött

onza, a vidék legmü... észnöje játszott a

Mar ott állt, ...kerepe szerint be-

el. (Kálmán ki... gult derék. Lángh

ol kis szünet után... lva — — mag

gy a meleg... közödi. En hallga-

a fehér kendő föl... einni. Egyszer-egy-

zatart. ...szólít meg csudál-

mosnak nem sza... henczeget.

óher-bárd előtt is... mánnak?

— (a kendőt még... a szememről) —

én. ...lette? mered rám

met. ...— egy hirtelen

— leszálltak a... ózom — levetekem

ra hiv. Magam me... fekszem és elalu-

niszter sürgetése és az erre hozott városi közgyűlés határozata következtében ez év őszén megkezdik, a régi „Korona” szálloda és a vele szomszédos leányiskola telken. A miklósi utcai leányiskolát hasonlóképen beszűntetik, illetőleg a Széchenyi-, Kádas- és Miklós ut- város lakó tanköteles gyermekek számára e városrésznél lehetőleg központján új iskolát emeltet a város az ev. ref. elemi iskolák elhelyezésére alakított vegyes bizottság határozata értelmében. Az egyezség már létrejött két tulajdonos özv. Balogh Istvánné és Tenkei Imre, meg a város megbízottai között, az 1881. és 1882. számú telkek eladására nézve, melyek a kádas-utczát Miklós-utczával összekötő új utca vonalán fekszenek. Az 1881. sz. telek megvétele 7800, az 1882. sz. telek pedig 6000 frtba kerül. Ingatlan vagyon szerzéséről levén szó, a mai közgyűlés elhatározta, hogy

jun. 20-án d. e. 10 órákor egy újabb rendkívüli közgyűlés tartatik, melyen a névszerinti szavazás meg fog történni. Törvény értelmében szükséges, hogy a bizottsági tagok abszolút tö bsege (legalább 100 bizottsági tag) megszavazta az új telkek megvételeit, éppen azért kívánatos, hogy a jun. hó 20-án tartandó rendkívüli közgyűlésen a bizottsági tagok minél nagyobb számmal jelenjenek meg, nehogy e kérdésben még egy újabb közgyűlés összehívása váljék szükségessé. A mérnöki hivatal utasítatik, hogy a jun. hó 20-án tartandó közgyűlésre az építendő iskolák terveit és költségvetését terjessze elő. Az addig szükséges intézkedések megtételével a városi tanács bizatik meg. Ezzel a közgyűlés, melyen (a tisztviselőket is beleszámítva) alig voltak 30-an jelen, tíz perc alatt véget ért. Tíz percznyi szünet után a közgyűlés jegyzőkönyvét hitelesítették.

* Kiss Károly levéltárnok halála. Villám gyorsan terjedt el ma a reggeli órákban, hogy K i s s Károly, a város egyik derék, szorgalmas hivatalnok, elhunyt Ezt jelezte a városházára kitűzött gyászobozó is. K i s s Károly, ki 1878 óta tisztviselője a városnak s ez idő óta végzi teljes odaadással kötelességét, mint közlekvéltárnok, ma reggel a séta-kerbe ment ki redés reggeli sétájára. Visszafelé jövet betért csemege-utczán egy kis szatócs üzletbe, hol megpihent. Leült egy székre, melyről nem kelt többé fel. A hirtelen előhívott orvos szívszélhűdést konstatait. Kiss Károly 74 éves volt, családos, leányát E l e k Lajos főiskolai tanár bírja feleségül. Temetése iránt, mely holnap délután lesz, megtették az intézkedések s képviselőileg a városi tisztikar is részt fog venni azon. A gyászszertre vonatkozólag a következők gyászjelentést tettük: Bana'os szívvel tudjuk K i s s Károlynak, Debreczen szab. kir. város levéltárnokának, f. hó 12-én, reggel 5 órákor, élete 74-dik évében, szívszélhűdésben történt elhunytát. Felejtethetetlen halottunk földi részei, a fűvészkert-utczai 1080-ik számú háznál tartandó ima után, f. hó 13-ikán délután 3 órákor a hatvan-utczai sírkertben fognak örök nyugalomra tétetni Debreczen, 1894 június 12. Övezte szül: E l e k e s Anna, leánya: M a r g i t, férjével E l e k Lajossal és gyermekeivel. A temetést Fodor J. teme. kezési intézete rendezi.

* Meghívás az 1894. évi június hó 20-ik napján szerdán délelőtt 10 órákor a városháza nagy tanácstermében tartandó városi bizottsági rendkívüli közgyűlésre. Tárgy:

1. A királyi ítéltábla czéjaira átengedett Széchenyi utczai elemi iskola helyett hason czéla a Kádas-utczai 1881. és 1882-dik sorszámú telkek megszerzése feletti névszerinti szavazás.

2. A mérnöki hivatal által benyújtandó terv és költségvetés elbírálása.

* Alispáni jelentés. A tegnap tartott megyei közigazgatási bizottság elé beterjesztett alispáni jelentés szerint a személy és vagyonszerzés május hóban a megye területén általában kilégítő volt, bár Nádudvaron május 25-én Molnár Jánosnéól ismeretlen tettesek betörés útján 2350 frtot tolvajoltak el, míg Kabán május 19-én ugyancsak ismeretlen tettesek Rosenfeld Abraham házába törvén, töle 60 frtot elloptak. A nyomozás mindkét esetben folyik. Tűz eset az elmúlt hóról 4 jelentetett be, mindenik kisebb jelentőségű. A hasznos házi állatok egészségi állapota általában megnyugtató bár Nádudvar és Földes községek területén járványosan lépett fel a száj és köröm fájás s e községek zár alá is helyezték.

* Hajdúvármegye közegészségi állapota. Az elmúlt hóban az emberi közegészségi állapot, bár a járványos betegségek még mindég fenállottak, mégis a múlt hónapokhoz viszonyítva, javult. Betegedések közepes számban fordultak elő s inkább enyhe lefolyásúak voltak. A difteritisz hártás gégeleobal 10 községben fordult elő, összesen 76 betegüléssel, kik közül 21 halt meg. Járványos jelleggel észleltettek továbbá a vörheny 5 községben, a kanyaró 6 községben, továbbá kevés számmal bárány himlő, hasi hagymáz.

* Az adózó vármegye. Az elmúlt május hóban a megye területén befizetett egyenes adóban 79,825 frt 99 kr, hadmentességi díjban 278 frt 16 kr, bélyeg jövedékben 18,645 frt 54 kr, jogilletékben 8001 frt 10 1/2 kr, Befolyt továbbá díjjövedékben 18 frt 54 kr, dohányjövedékben az egész vámkörzet terüle-

tén 8105 frt 15 kr, fogyasztási italadóban 18712 frt 43 1/2 kr. Fizetési halasztás 4 esetben engedélyeztetett.

* Az adózók érdekében. A nagyméltóságú m. kir. pénzügyminiszterium, m. évi 28058. sz. körrendelete értelmében, — minthogy az ingatlan birtokra oly kölcsönök lettek felvéve, melyek több éven át bizonyos százaléokban megállapított évi törlesztési összeggel törleszgetnek le, vagyis a kitüntetett százalékos nemcsak kamat, de tőke törlesztést is foglal magában — saját érdekében hivatnak fel, mindazon adót fizetők, kik ily kötelességgel szemben állanak, hogy a kölcsönökre vonatkozó könyvecskeiket, f. év. június június 20-ig a városi adókövető hivatalban mutassák be, mert ellenkező esetben az ily terhek az általános jövedelmi pótdó levonásánál figyelmen kívül hagyatnak.

* Tanárválasztás a főiskolában. Ma délelőtt választotta meg a tisztantuli ev. ref. egyházkerület mult tavaszi közgyűlése által kiküldött bizottság a főgimnaziumi üresedésben levő görög-latin nyelvi tanszékre az új tanárt. S. S z a b ó József kisújszállási tanár nyert a választásnál többséget. Mint értesülünk, kiváló tanerőt nyert benne főiskolánk.

* Születések, halálozások. A mult hóban a megye területén 342 egyén halt meg, ezzel szemben 505 születés történt, s a szaporodás 172. Rendkívüli haláleset 6 jelentetett be.

* Közösnetnyilvánítás. Fogadják mindazon igazi jó barátaim s ismerőseim, kik feledhetlen jó nóm elhunyt alkalmából nehéz bánatomat részvétőkkel enyhíteni törekedtek, szívből jövő őszinte köszönetemet. Debreczen, 1894. jun. 11. Mihalovits Jenő gyógyszerész.

A szatmári rablójalkosság. A szatmárnémeti kir. törvényszék vád alá helyezte Francz Pál rostást és Új Borbála zakácnót négyezeres gyilkosság, kétrendbeli rablás, lopás és orgazdaság büntette miatt. 1894. január 15-én ugyanis Szatmárt Sporni Gyula főpinczér lakásán ennek nejét szül. Vanyek Rózát, három éves kis fiát Lajost s a náluk tartózkodott hét éves Pócsi Eszrikét halva találták. A boncolás kiderítette, hogy mind a három halott halálát zsinageles és kézzel való folytatás okozta. A gyanu Új Borbálára és kedvesére Francz Pálra irányult, a kiket el is fogtak, a kik azonban a tanult terhelő vallomása daczára is, konokul tagadták a gyilkosságot.

A vizsgálat során fölmerült az a gyanu is, hogy a mult év december 11-én elhalálozott özv. Nagy Sándorné is erőszakos halállal mult ki s a hulla exhumálását elrendelte a törvényszék s a boncolás ugyancsak zsinageles által való megfolyást konstatait. A gyanu ez esetben is a fogva levő Franczra és Új Borbálára irányult.

Január 29-én a bizonyítékok sulya alatt megtörve Új B o r b á l a töredelmes vallomást tett, és beismerte, hogy a gyilkosságról tudomása volt, s ugy adta elő a dolgot, hogy január 14-dikén este kilenc órákor, míg Sporniné s i n h á z b a n volt, a már előre megbeszellt gyilkosságot, közösen elhatározták, hogy Francz végrehajtja. A gyermekek 9 órákor jöttek haza és Francz gyorsan végzett a kicsikékel, míg Új Borbála a könyhában sirdogálva várta az eredményt. Fél tíz után jött haza Sporniné, a kivel Francz egész nyugodtan beszélgetni kezdett. A mikor azonban az asszony figyelmessé lett a siránkozó Új Borbálára, Francz reá vetette magát s a már készen tartott zsinaget nyakára hurkolta s rövid küzdelem után megfojtotta az asszonyt.

A mikor így kiirtotta az egész családot, feltörte a szekrényt s az abban levő értékeket, egy arany órárt láncczal, arany karpereczet, két bazilika sorsjegyet és egy 300 frtról szóló takarékbetétit könyvet, közösen magukhoz vették, s mindketten eltávoztak Francz lakására, a hol a kamarában elrejtették az ezszereket. Francz kimosta veres kézelőjét s aztután, hogy gyanúsítás esetén alibijét igazolni tudja, 11 órákor elment hazulról s a kocsákat bejártá, hogy minél többen lássák. Új Borbála másnap reggel N. Károlyba utazott.

Özv. Nagy Sándorné, megilykolásának történetét ugy adja elő, hogy ő neki — Új Borbálának — ládája a Nagyné házában lakó Morvai Jánosnál volt s ugy ismerkedett meg Nagynéval annak vagyoni viszonyaival Francz felzsolítására, a ki mint maga szokta mondani, elhatározta, hogy utazni fog Nagynéra. Deczember 11-én elérkezettnek látta az időt, hogy tervét végrehajtja. Új Borbála egész nap Morvaiéknál tartózkodott s eltávoította a háziakat s akkor Francz átment az özevgyhez s körülbelül egy negyed óra alatt végzett vele s eljött Új Borbáláért, a kivel együtt fosztogatták ki a lakást.

Francz Pál annak daczára, hogy kedvese szemébe mondja e vádakot, megmarad tagadása mellett, a bíróság azonban tekintettel arra, hogy a többi tanuk vallomásával Új Borbála előadása összeegyeztik, s hogy Francz kamarájában tényleg megtalálták az ezszereket, Francz Pált gyilkosság büntetteért vád alá helyezi, Új Borbálát szintén vád alá helyezi gyilkosságáért, mert az orvosszakértők szerint a Sporni család kiirtását legalább két embernek kellett véghez vinnie.

Időjárás. Északi Európát nagyobb kiterjedésű minimum borítja, míg a Biskaja öbölben új maximum mutatkozik. Az időjárás európaészerte többnyire felhős és Olaszország kivételével nagyobb-kisebb mértékben esős; sürűbb esőzéseket jelentenek Németországból és Ausztriából. Hazánkban csak nyugaton volt kevés eső, egyebütt az idő száraz maradt, a hőmérséklet pedig általánosan emelkedett. Nyugati-északnyugati szelekkel változóan felhős, helyenkint esős idő várható, némi hősökkenéssel.

Az én nevelőségem. Az ősi kastélyban nem tudják, hova lettem oly hosszú idő óta. Elet jelt adni magamról szegényletemben nem merek: mit szólna apám, ha megírnám, bizony én nevelősködöm. A gyengébbek kedvéért jelzem, hogy engem kocsin vittek keresztelni s így, bár azóta a budapesti egyetemet végig nem hallgattam, nem vagyok mellekes jövedelem forrásra szorulva. Bátor önértellem mondatom, hogy nincs hitelezőm — jelenleg, hiszen Rétfalván, a hol nevelősködöm, új módon élek, sőt tiszteletdíjaim is felajánlottam a helyben épülő iskola javára, hadd panaszkodjék eggyel több néptanító sorsa ellen. Csúpan azért kaptam kedvet e méltóságom aluli kenyérkeresetre, mert van Barkassy urnak egy anyagi szép-égű leánya: Erzsike. Felélesleges hát mondanom, hogy czelóm nem az öcsése fejébe verni a tudományt; de gyermekkori ismerős lánykám, új ideálom szívébe belopni — képepet.

Rossz akaróm szememre vethetik: mért vettem el a szégyényebb sorsu ifju kerényert? — Hjhá kérem, ez alaptalan! Mikor azt a nevelőseget közhírré tette Rétfalva földesura: csak egy pályázó akadt, mert sulyos föltételekhez volt kötvé: kell az illetőnek francziául, németül tudni s érteni a zenéhez! Eppen collegám volt ezen egy ajánlkozó, de ő is ugy ingadozott, elvállalja e? mint némely t. képviselő ur a — szavazásnál.

Nem ugy lesz az barátom! szoltam hozzá finoman mosolyogva az Andrássy uton seta közben — add át nekem ezt a nevelőseget, mert... (Önök azt hiszik, mert tudok francziául, németül, s értek a zenéhez. De-hogy!)

Neked?! te köcsagtollas főveget viselő aransarkantyus ösők czilinderes, fény-mázatlan labbelis sarja, monda gyöngéd czézzattal öltözetemet végig tanulmányozván hirtelen, te fognál olyanba, mihez a XV-ik századbeli ösöd sem értett!

Szilár! elhatározásom ez barátom, mert én szeretnék odamenni. A mi az oktatást illeti, csak bízd reám. Nesze egy ötvenes, áll az alku?

Hát hiszen a kedvedért lemondok, mert én a zenéhez épenséggel nem értek. Ezt a kis pénzt is csak a kedvedért fogadom el... de ne szólj hitelezőimnek, szeretnék belőle jó estét csinálni.

Megértettem a collegát, elmentünk a Petanovitsba megerősíteni lemondását. Reggel felé aztán kihajtottam a központi állomáshoz s jegyet váltottam Rétfalváig. Az egész uton tanítás mód-szeremmel bibelődtem; Erzsikém részére pedig megfogalmaztam egy szerelmi vallomást, mit nyomban elisogytam a mellettem ülő kisasszonynak, míg a papája és mamája Morpheus karjaiban józólten aludtak.

Ez nem olyan szerelmi vallomás volt ám, minőt a mai fiatalság betanul, ez tele volt politikai vonatkozásokkal: az alapszmet a polgári házasság definitiójából merítém, szerelmem mely határtalan volt, az anyakönyv állami vezetésére volt alapítva!

Rendkívül hatást érttem el, mert a jól nevelt kisasszony majd rá nem beszélt, hogy utazzam tovább is; a papája és mamája ugy is aluszaknak, szívesen elhallgat ilyen furcsákat.

Rétfalva 1 percz! Ahá, itt az én Mekám, hova törekedtem, nem csabíts el kisérto démon! Annyi időm se volt, hogy még egyszer megcsókolhattam volna bájos társnőmet, hirtelen leugrottam Rétfalva homokos talajára.

Igazán boszantó állapot, ami falun napi renden van: se hordár, se fiakker. Magamnak kellett elegáns gavalier létemre bőrdírmőmet hordozni a poros utakon és még hozzá akkor szaladtak hazafelé a labas jószágok a mezőről. Eh, ha tönkre megy is fehérlécsim, mit Porriy ur üzlete 30 koronába számított, legalább azok a gyermekek lennének oly előzékenyek irántam, hogy ne szaladnának utánam, mint valami komédiás után. Hjhá Budapest! mennyivel jobb a te izlésed! te nem nevedet ki százak divatát egy emberen... Csöndes megvetésben részesítettem a falut, tapasztalván ennyi méltatlanságot. Nagy testi küzdelem után megerkeztem a kastélyba; itt márczivilizáltabb népekre bukkantam, habár egy talpas szolgáló nem állott velem szóba állni:

— Mit árul az ur?

— Hallja, nem vagyok én utazó, mondja inkább, hol találok föl a nagyságos urat?

— Hát keresse meg... S bambán röhögve engem a faképnél hagyott. Szerencsére jött a nagyságos ur, vele volt egy falka idomított agár. Ezek éktelen csahalással körül rajongtak, nem tudtam miattok szóhoz jutni, míg Barkassy ur mindet elhoz távolította.

— A nevelő urnhoz van szerencsém?

— Igen... nevem... Nem akartam va-

lódí nevem elárulni, mert sokszor hallottam apámtól, hogy mi családnok haragba van a Barkassy családdal, nagydíj óta nem érintkezik egy-nással. Erzsikét is véletlenül láttam egykor a honvéd szobor teleplezése alkalmával apjával egy erkélyen.

— Egész megviselte az ut, nevelő ur.

— Igen... nevem — Kerekes Andor. Ha megméltóztatik velem elégedve lenni, lelkiismeretes pontossággal végzendem nevelői tisztem. Most kegyes engedelmével kissé megpihennék.

Jó félóra mulva tehettem csak látogatásom a családnál. Ennyi időre volt szükségem, míg pesti hangulatom visszatért s öltözetem rendbe szedhettem. Hiuság nélkül szólv: megnyertem mindnyájuk rokonszenvét, sőt Erzsike, legkivált nevelője, esdő pillantásokkal is megajándékoztak. A mama? ő meg sohasem látott nálamnál csinosabb s finomabb nevelőt.

Napjaim hát meglehetősen változatosan s vigan teltek. Védenczimmel — hála a női kegyeknek! — keveset törődtem; ugy voltam vele, mint azon mértani vonal, mely, bár meddig van a másik mellett, elkerüli azt. Olykor-naha tartottam órát, hanem az eredményről jót nem állának.

Egy nap épen előadást tartottam a német nyelvből. Schillernek egy dalát magyarázattam szepiani alapon az életre alkalmazva persze magy ar ul, mikor belépett Barkassy ur. Olyan komoly volt tekintete, mint azon honatyának, ki elvben tagadott valamit, mégis arra szavazott.

— Nevelő ur jogvégzett ember, — kezdi beszédét, — őszinte szavam lenne hozzá. Te kis fiam, talaj ki addig.

Átfutottam gondolatban a kitanult jogi könyveket s azon meggyőződésre jutottam, hogy bizony én többet tudok azon is m e r e t e k b ő l, melyek nincsenek még megírva azokban.

Méltóztatik valami jogi tételt megbirálai velem? — susogtam elhaló hangon.

Olyasmi lenne, mire kérem. Valami féle miniszteri kiküldött jön ide Rétfalvára az állami erdőség felülvizsgálása végett. A szolga-bíró nem hivatalból, csak barátságból ram irt, hogy az érdemes urat kellően fogadjam...

Egyszerűen kiméltóztatik elébe koczikzni a vasuthoz.

(Vége köv.)

A sertéskereskedelmi csarnok jelentése. június 9.

a) Hízott sertés árak: 1. Magyar első rendű: 1 Öreg nehéz (páronkint —400 kilgron felüli sulyban) 42.—43 1/2.— 2. Öreg közép (páronkint 300—400 kilgron sulyban) 42.—43 1/2.— 3. Fialat nehéz (páronkint 320 kilgron felüli sulyban) 44 1/2.—45.— 4. Fialat közép (páronkint 251—320 kilgr, sulyban 44 1/2.—45.— 5. Fialat könnyű (páronkint 250 kilgimig terjedő sulyban) 44.—45.— II. Magyar szedett: . Nehéz (páronkint 280 kilgron felüli sulyban) 43.—44.— 7. Közép (páronkint 220—280 kilgr, sulyban) 43.50—44. 1/2. 8. Könnyű (páronkint 280 kilgrig terjedő sulyban) 43.—44— III. Szerbiai: 9. Nehéz (páronkint 260 kilgron felüli sulyban) 42.—43 1/2. 10. Közép (páronkint 250—320 kilgr, sulyban) 42.—43.— 11. Könnyű (páronkint 220 kilgimig terjedő sulyban) 42— 43.50.— Sertés létszám jun. 8-ik napján volt készlet 187,572 darab.

Főszerkesztő: Sinyay Gyula. Felelős szerkesztő és lapkiadó: Kósa Barna. Főmunkatárs: Dr. Bakonyi Samu. (Szerkesztőség és kiadóhivatal főtér 1828.)

Figyelmeztetés.

Az ezen lapban folyó évi június 7-én a cs. és k. 7. hadtest csapatjai részére szükséges széna, szalma, részint zab és kenyér szállítására vonatkozólag megjelent hirdetményre ezenel figyelmeztetik.

Hivatkozással a f. é. május 21-dikén kelt Temesvárer-Zeitung-Délmagyarországi közlöny Neue Temesvárer Zeitung, Der südungarische Landwirt, Aradi Közlöny, Szegedi Híradó és Nagyvárad nevű lapokban foglalt hirdetményre, még különösen kivált a temesvári, aradi, nagyvárad, debreczeni és nagy-kikindai állomásokon való a községeket és mezőgazdákat érdeklődő széna kiszolgáltatására utaltatik.

A cs. és k. 7. hadtest intendánsága.

